

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ לבין Air Serbia

א. פתח דבר

ביום 22.10.15 הונחה לפני בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק") להסדר כובל בין אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ (להלן: "אל על") לבין Air Serbia (להלן: "אייר סרביה" וביחד: "הצדדים") בנוגע לשיתוף פעולה בשיווק כרטיסי טיסה (להלן: "ההסדר").

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיוזגים, שוכנעתי כי אין הכבילות פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

ב. הצדדים להסדר

אל על – חברת תעופה ישראלית הנסחרת בבורסה לניירות ערך בתל אביב, והמוחזקת על ידי כנפיים אחזקות בע"מ שבשליטת משפחת בורוביץ (כ-36.3%), הציבור (כ-48.61%), מר פנחס גינזבורג (כ-9.98%) ובית ההשקעות אלטשולר שחם (כ-5.11%). אל על מפעילה טיסות סדירות בין ישראל למדינות רבות בעולם, והיא מובילה בדרך האוויר נוסעים ומטען (כולל כבודה ודואר). אל על מפעילה בנוסף טיסות שכר בינלאומיות באמצעות חברת הבת שלה, סאן דור נתיבי אויר לישראל בע"מ (להלן: "סאן דור"). אל על וסאן דור אינן מפעילות טיסות בקו תל אביב – בלגרד וחזרה (להלן: "הקו" או "קו התעופה").

אייר סרביה – חברת התעופה הלאומית של סרביה. החברה קיימת בשמה הנוכחי משנת 2013, אך למעשה היא ממשיכת דרכה של חברת Yugoslav Airlines אשר הוקמה בשנת 1948 וירשה את פעילותה של חברת Aeroput שנוסדה בשנת 1927. אייר סרביה מפעילה טיסות מסרביה לכ-30 יעדים באירופה ובמזרח התיכון, אסיה, אוסטרליה ואמריקה. אייר סרביה מפעילה טיסות שבועיות בקו בהתאם לביקושים עונתיים.

ג. ההסדר

בקשת הפטור דנן מתייחסת להסדר לפיו אל על תשווק מושבים על גבי טיסות סדירות ישירות של אייר סרביה בקו.

ההסדר אינו קובע מגבלה מראש על כמות המושבים שאל על רשאית לשווק על גבי טיסותיה של אייר סרביה. השיווק נעשה על בסיס מקום פנוי באותן מחלקות שנקבעו מראש בין הצדדים

וסומנו לצורכי ההסדר (Free-sale Agreement), באמצעות מתן גישה לאל על למערכת ההזמנות הממוחשבות של אייר סרביה. ההסדר כולל גם הסכמה בין המובילים על שיתוף בקוד (Code Share). הסכמה זו מאפשרת לאל על לשווק את אותם מושבים שקיבלה מאייר סרביה תחת קוד ומספר טיסה של אל על. במסגרת ההסדר קבעו הצדדים ביניהם מחיר העברה קבוע למושב עבור כל אחת מן המחלקות שעליהן חל ההסדר. מחיר ההעברה האמור ישולם בידי אל על לאייר סרביה עבור כל מושב המשווק על-ידי אל על. אל על אינה מוגבלת, על-פי ההסדר, במחיר אותו היא רשאית לדרוש בשיווק המושבים.

הצדדים הסדירו נושאים נוספים הקשורים לביצוע שיתוף הפעולה ביניהם, כגון נהלי הטיפול בנוסעים, ביקורת וביטחון, דרישות תפעוליות, הזמנות ושירות לקוחות, כרטוס, אחריות וביטוח וכיוצ"ב.

ד. הניתוח התחרותי

מטרת ההסדר היא לכונן ערוץ שיווק נוסף לטיסותיה של אייר סרביה באמצעות אל על, ולאפשר לאל על להוסיף יעד נוסף למפת היעדים המוצעים ללקוחותיה, ואולם בנקודת המוצא יש בהסדר כדי לעורר חששות לפגיעה בתחרות. המדובר בהסדר אופקי לשיתוף פעולה בין מתחרים בכוח בשיווק מושבים (כרטיסים) על גבי טיסותיה הסדירות הישירות של אייר סרביה בקו התעופה, וזאת מבלי שאל על נושאת בסיכון ביחס למושבים אותם לא תצליח לשווק. בנסיבות אלה קיים חשש לפגיעה בתמריץ של אל על להתחרות באמצעות הפעלת טיסות עצמאיות בקו ושיווקן.

ואולם בחינת ההסדר והנתונים שהובאו בפני מלמדת כי חשש זה מופג. ראשית, אל על (בעצמה ובאמצעות סאן דור) אינה מפעילה, ולא הפעילה ב-10 השנים האחרונות, לכל הפחות, טיסות ישירות (סדירות או שכר) בקו התעופה. באשר לעתיד הקרוב, בחינת מסמכי הפנימיים של אל על מהשנים האחרונות, אשר נמסרו לרשות ההגבלים העסקיים על פי דרישה בהתאם לסעיף 46(ב) לחוק, מלמדת כי אל על אף לא בחנה את האפשרות לפעול בקו זה באופן עצמאי.

כן נמצא כי חסמי הכניסה האסדרתיים לפעילות בקו על ידי חברות תעופה אחרות אינם תמירים. בפרט, הסכם התעופה בין ישראל וסרביה אינו מגביל את מספר המובילים הנקובים שיכולים לפעול בקו, וגם המגבלה על תדירות הטיסות (עד שבע טיסות בשבוע) אינה מקימה חסם אפקטיבי לכניסה של מפעילים אחרים, ככל שיבקשו לעשות כן. בפועל, חברת ישראייר תעופה בע"מ הפעילה מטעמה טיסות שכר בקו בתקופות בהן הביקושים בקו עלו.

נוכח האמור מצאתי כי אין בהסדר כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

לבסוף, הצדדים ביקשו כי הפטור יינתן לתקופה בת 5 שנים לפחות. נוכח ממצאי הבדיקה שערכה הרשות, אשר מעלים כי קיימת מגמה של עליה בביקושים בקו, בפרט לאורך השנה האחרונה, אני סבור כי ראוי לבחון הסדר זה בתוך פרק זמן קצר יחסית, ולפיכך החלטתי להגביל תוקפו של פטור זה לתקופה בת שנתיים.

ה. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה למשך שנתיים ממועד החלטתי זו.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

אורי שוורץ

הממונה על הגבלים עסקיים (בפועל)

ירושלים, י"ג אדר א תשע"ו

22 פברואר 2016